

Conclusions del debat del grup de primària infantil

S'acorda partir del guió proposat i seguir-ne els punts de debat

Anàlisi de la situació actual:

El model d'organització dels centres

El model que predomina als centres és el jeràrquic. S'assumeix la tutela democràtica sobretot per manca de propostes alternatives:

- És la que menys “feina” dona: participació implica assumptió de responsabilitats i, en la majoria dels claustres s'eludeix responsabilitzar-se d'alguna cosa més que no siga la tasca a l'aula.
- Les noves generacions que estan arribant als centres estan encara en una situació de provisionalitat que els impedeix iniciar dinàmiques de canvi.
- Entre els interessos de les noves generacions no apareix la necessitat de canvi.
- La prolongació de la “joventut” canvia el perfil de les noves generacions que estan entrant als centres. No han assumit encara un rol d'adult independent perquè, sovint, encara estan vivint amb els pares que assumeixen una part important de les responsabilitats que portarien a plantejar la seua feina com alguna cosa més que un mitjà de guanyar-se la vida.

La direcció dels centres

El model de direcció dels centres estan actualment en crisi:

- El rol de representant de l'administració és a cada vegada més evident:
 - o L'administració anul·la la possibilitat de propostes alternatives amb una càrrega molt gran de tasques administratives.
 - o La legislació no facilita l'assumpció d'una direcció col·legiada donat que atribueix unes responsabilitats específiques a la persona que designa com a director/a que no poden ser legalment compartides.
 - o Els pares i mares exerceixen una pressió sobre el professorat que recau al remat sobre la figura del director o directora dificultant les iniciatives que duri a una major i millor llibertat d'acció en benefici d'una escola oberta i participativa.
 - o Els espais de participació estan condicionats en gran mesura per temps que li pot dedicar el director o directora i la participació institucionalitzada promoguda per l'administració (reunions de directors i directores amb la inspecció; seminaris de directores i directores tutelats per la inspecció; jornades i altres tipus de reunions àmplies promogudes per la conselleria sobre plans de prevenció, avaluacions censals i altres; etc.)

- La percepció de ser un membre més del claustre és encara majoritària en les direccions :
 - o Gran part dels directors i directores fa una interpretació de la llei favorable al professorat.
 - o Assumeix les demandes dels claustres davant el Consell Escolar, l'administració local, educativa.
 - o Té funcions docents encara que no les pot dur sempre endavant amb el rigor pedagògic que desitjaria donat que les tasques administratives absorbeixen una gran part del seu temps.

La legislació aporta arguments per recolzar aquelles actituds que, dins dels centres educatius, no estan disposades a assumir responsabilitats.

Consells Escolars

S'està d'acord en que és tracta d'un òrgan formal que no propicia la participació:

- No es sent per part del professorat que el Consell Escolar siga l'espai on es puguen resoldre els problemes. Arribem a aquesta conclusió en veure com:
 - o L'assistència als Consells Escolars està supeditada a l'horari i les disponibilitats del professorat
 - o Els problemes d'aula, de cicle o de claustre que podrien tenir un espai dins del Consell Escolar no hi són tractats la majoria de les vegades (problemes d'absències d'alumnes, problemes de disciplina menors, etc.)
 - o Subsisteix la idea entre el professorat que hi ha temes en els quals pares i mares no han d'entrar.
 - o Si no hi ha una encomanda explícita del claustre, les postures mantingudes en els Consells Escolars pel professorat són sovint postures individuals i no responen sempre a la postura del claustre.
- Pares i mares no participen en la majoria de les vegades més que manera formal per manca d'implicació en els debats:
 - o Per no tenir el temps necessari per estudiar la documentació que s'aporta als debats.
 - o Per no tenir la formació suficient per participar als debats en coneixement de causa.
 - o Per no saber com ho han de fer. Existeix una gran confusió entre participació i fiscalització. A cada vegada més el paper dels pares i mares és limitat a fiscalitzar el treball que realitza el professorat dins del centre i no a col·laborar en la millora del seu funcionament.
- La participació de l'alumnat es redueix en la majoria dels casos a la seua presència física dins dels Consells Escolars i poc més.
 - o No poden participar en els debats per no tenir ni formació ni autoritat suficient.
 - o No aporten propostes dels seus companys si no existeixen òrgans interns on elaborar aquestes propostes (juntes de delegats amb la suficient autonomia per poder presentar propostes alternatives)

Autonomia dels centres

L'autoavaluació de la tasca realitzada és absolutament necessària per millorar la tasca educativa. El que falta en els centres és per una banda unes eines útils que permeten aquesta autoavaluació i per altra una cultura d'avaluació constructiva.

L'avaluació externa podria ajudar a aportar aquestes eines sempre i quan es superaren els models que està aplicant l'administració de poca o nul·la efectivitat a l'hora d'aportar respostes a les necessitats dels centres difonent les pràctiques positives i reflexionant sobre els problemes que encara no estan resolts.

Propostes

En general s'han assumit la majoria de les propostes amb uns pocs matisos:

1: Principis generals

A) Participació:

- Fomentar la participació efectiva i no formal, creant dinàmiques de discussió i debat en tots els òrgans i estaments.
- Educar per a la participació: fomentar condicions i hàbits de participació responsable i efectiva de l'alumnat, facilitant espais físics i temporals per a la seua organització (cultural, socials, política, etc)
- Avançar des de la democràcia representativa cap a la democràcia participativa.

B) Horitzontalitat

- Desterrar criteris jerarquizadors en el funcionament de qualsevol òrgans de participació substituint-los per models de delegació responsable assumits de forma democràtica pels membres de la comunitat.

C) Autonomia

- En l'organització i gestió del centre, així com en la planificació pedagògica.
- Avaluació formativa i constructiva des de la Comunitat Educativa i amb assessorament i recolzament de l'administració.

D) Transparència informativa

- Accés de tota la comunitat educativa a tota la informació necessària per al funcionament dels òrgans de participació.
- Compromís d'usar la informació per a benefici de la comunitat educativa.

2. Òrgans de participació, gestió i govern

E) Consell Escolar

- És l'òrgan de representació de tota la comunitat educativa.
- És un òrgan de debat i encontre

- És l'òrgan de decisió del centre (entre les seues competències ha d'estar inclosa la elecció de la direcció del centre i la forma d'organització de la participació en aquesta direcció).

F) Claustre

- És l'òrgan de discussió i debat indispensable en la presa de decisions del professorat del centre, assegurant-ne la suficient i adequada representació i el respecte dels acords que s'hi prenen.
- És representants del claustre al Consell Escolar han de representar la voluntat majoritària i vincular-se a la voluntat del claustre a l'hora de prendre decisions.
- És dotarà de les comissions o altres espais de debat necessaris per dur endavant les tasques dirigides a la millora de la qualitat docent.

G) Altres espais de representació.

- Cal dotar als centres dels espais físics i temporals necessaris per que tota la comunitat educativa pugua participar en igualtat de condicions en la presa de decisions.
- Alumnes: les assemblees d'aula i les juntes de delegats han de ser el camí més adients per incentivar la participació de l'alumnat.
- Pares i Mares: a més de l'Ampa la seua participació ha d'estar garantida a través de juntes de delegats d'aula, comissions del Consell Escolar, etc., per permetre una participació efectiva i no formal.

3. Càrrecs unipersonals

- S'ha d'avançar cap a formules de direcció col·legiada que, superant els entrebancs legislatius, pugua incentivar l'assumpció de responsabilitats per tota la Comunitat Educativa.
- La figura del director o directora és la portant-veu de les decisions de la Comunitat Educativa.
- Qualsevol membre de la Comunitat Escolar pot ser delgat per ella per assumir tasques que atenyen a tots els seus membres.
- La dotació de Personal d'Administració i Serveis als centres d'Infantil i Primària és imprescindible si volem que l'equip directiu no veja limitades les seues actuacions per les necessitats burocràtiques inherents a l'administració dels centres educatius.